

DE NOORD-BRABANDER

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Stad. . . / 12.

Franco per post. . . 14.

DIGERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN

15 cents de regel

behalve 35 cents zegel

Een buitengewoon nommer der *Ned. Staatseourant* van Vrijdag, deelt het volgende gewigtige sterfberigt mede:

's GRAVENHAGE, den 15 December. Heden middag, ten half één ure, is de kolonel Spengler alhier uit Berlijn aangekomen, het treurige berigt brengende, dat het der Goddelijke Voorzienigheid behaagd heeft, Zijne Majesteit Koning WILLEM FREDERIK, Graaf van Nas-

sau, den 12 dezer, des morgens ten 8¼ ure, tot Zich te nemen.

Niets had een zoo spoedig uiteinde van den eerbiedwaardigen Vorst doen vermoeden, Hoogstdezelve had zich nog diezelfde morgen met werkzaamheden bezig gehouden, en werd door den bij

Hem ontboden' adjudant, in Zijnen armstoel, door eene hevige beroerte aangestast en schijnbaar levenloos zittende gevonden. Te vergeefs waren alle pogingen, welke terstond aangewend werden, om Zijne Majesteit in het leven terug te roepen.

WAT MEN AL NIET KEFT.

Keffende hondjes bijten niet. Bedaar een spreekwoord, dat men volkomen kan toepassen op het onschuldige ministeriële *Nederlandsche Nieuwsblad*. Het schreef onlangs een artikel, waarin het ten betoog nam, (op wiens bevel of liever door wiens inspiratie, begrijpen wij, nadat wij de onbegrijpelijke redevoering van den heer VAN HALL gezien hebben,) dat indien de grondeigenaren vermeenden regt te bezitten niet eens reductie van renten; maar zelfs ook maar eene belasting op het inkomen te provoceeren, dat dan ook de effecten-houders gerechtigd waren eene zoo- genaamde *lex agraria* te eischen; met andere woorden. dat men tot eene verdeling der grondeigendommen kon overgaan. Het is bespottelijk van absurditeit!

Verbeel u een ministeriël blad, dat moet geacht worden, in het land vrede en eendragt te willen bevorderen, en dat ter gelegenheid eener regtmatige vordering van grondeigenaren, hen bedreigen komt, met de berooving hunner goederen. Dat is Jakobijnen-taal, gepredikt door een blad, dat het ministerie, wij willen liever zeggen, dat de grondeigenaren moeten helpen betalen. En wij hadden nog veel minder verwacht, dat een minister zich op dat terrein zou wagen, waar hij om een schijn van billijkheid te vinden, zijn toevlugt moest nemen tot eene onware voorstelling van zaken. Wij zullen later op die redevoering terugkomen.

En zoo ver is het dan gekomen in ons land, dat de ministeriële pers en een minister zelfs vermeent zijne toevlugt te moeten nemen tot re-

volutionaire bedreigingen, om eene nieuwe, zware, ondragelijke belasting aanbevelenswaardig te maken.

Wij weten niet, dat één blad zich gewaardigd heeft, op dat vervaarlijk dreigen des *Nieuwsblads* te antwoorden. Men heeft teregt begrepen, dat zulke taal te laag viel, dan dat men zich tot daartoe zoude verneeren. Daarbij was het bekend, dat de vreeselijke stem des ministeriëlen orgaans niet luid keffen en nog minder bijten kon. Het is een vertroeteld wezen, dat in den ministeriëlen schoot gekoesterd, alle kracht verloren heeft. Laat het blaffen, het bijten niet.

Intusschen het is ons een bewijs, dat eindelijk de oligarchie in het naauw gebragt, aan de redding harer overheersching begint te wanhopen.

Wanneer onze geldzuchtige *aristokratie* zoo ver gekomen is, dat zij niet slechts *demokratische* maar *revolutionnaire* beginselen moet voorstaan, om zich zelve te redden, dan moet zij wel diep gezonken zijn. Vooral als zij berekenen kon en moest, hetgeen hier het geval is, dat hun terroristisch hulpmiddel slechts een verachtend stilzwijgen of een hartelijken spottlach moest uitlokken.

Hebben wij niet volkomen regt te zeggen: *Keffende hondjes bijten niet.*

Ook de *Tijdgenoot* slaat een' hoogen toon aan. Wij, die sinds lang alle godsdienst-kwestiën hadden ter zijde gesteld, om in de bagchelijke omstandigheden des lands, niet het eene vraagpunt door het andere te verwickelen, wij worden door den *WELMERKENDE* *Tijdgenoot* beschuldigd van gods-

dienstige tweedragt te willen zaaijen, omdat wij van eene Protestantsche oligarchie spreken. Vooral is het den *Tijdgenoot* een doorn in het oog, dat wij zoozeer tegen die oligarchie uitvaren, « *De Noord-Brabander* » wil slechts haat voeden." Zegt hij. Als of hij niet wist, dat wij nooit tegen personen, maar altijd voor zaken strijden. Als of hij niet wist, dat wij eene overheersching moede, die reeds al te lang geduurd heeft, eindelijk een waar konstitutioneel regeringstelsel willen hebben ingevoerd, waarin het koninkdom geen fictie, de vrijheid geen logen, en de gelijkheid aller regten eene waarheid is.

En God dank, wij staan in den strijd tegen de oligarchie niet alleen. Er zijn in ons land slechts twee bladen meer, welke niet openlijk hebben beleden, dat zij onze opinien des aangaande deelen. Het zijn de zich (met of zonder regt) noemende *Tijdgenoot*, en de *Arnhemsche Courant*, die sinds hare nieuwe redactie optrad, altijd het voorregt gehad heeft van geene beginselen te bezitten. Zij voert eene uitsluitend *negatieve* oppositie, maar is, wij moeten het bekennen, meer nabij ons, dan bij den *Tijdgenoot*, die met zijne gemoedelijke welgezindheid, welke hij alléén voor zich en de zijnen in pacht meent te bezitten, zoo lang te koop heeft rondgelopen, dat men er de schouders wantrouwend over ophaalt. (Waarom toch altijd met die *welgezindheid* geschermt? Bestaan er misschien redenen, om den *Tijdgenoot* van kwade bedoelingen te verdenken? Men zou het haast moeten gelooven, vooral als men de pogingen bemerkt, welke hij vruchteloos in het werk stelt, om *zich*

bladen in verdenking te brengen. De *Tijdgenoot* diende niet te vergeten, dat eene ongevraagde ontschuldiging beschuldiging is.

Wat het woord *protestantsche* oligarchie betreft, waarop de *Tijdgenoot* drukt, en waaruit het gelegenheid zoekt, om de katholieke bladen met de overige in twee dragt te brengen; het is mogelijk dat deze uitdrukking onjuist is, en wij willen daarom openlijk zeggen, wat wij daardoor verstaan.

Tot de partij, welke wij de *protestantsche* oligarchie noemden, behooren ook en zelfs aanzienlijke Katholieken; terwijl vele en aanzienlijke en de massa der Protestanten daaraan geheel vreemd is. In zoo verre is de uitdrukking onjuist. Maar wij noemden haar protestantsch, omdat zij met den politiek overheerschenden invloed, tegelijk ook eene godsdienstige suprematie wil. Zij was de staat, zij moest ook de kerk van Nederland zijn. Van daar, dat zij niet slechts Katholieken, maar Israëlieten, Afscheidenen, Lutheranen, Arminianen, met een woord alle dissenters het gelijke regt van vrijheid betwist heeft en nog betwist. Maar heden ten dage vruchteloos. Wij hebben menigmaal aangetoond, dat de *Tijdgenoot* in zijne theoretische zoetsappigheid, maar praktische onverdraagzaamheid, tot de partij schijnt te behooren, welke wij laken. En hij levert ook nu weer een bewijs van deze onze stelling, als hij tweedragt tracht te zaaien, tusschen Katholieke en niet Katholieke bladen, die allen dezelfde beginselen verdedigen, welke hij ook zelf voorgeeft grootendeels te beamen. Het *divide et impera* is door zijne voorgangers van vroegere eeuwen, met zooveel goedslagen gebezigd, dat men het andermaal beproeven zal.

Wij voor ons zullen trachten alle te vermijden, wat daartoe kan aanleiding geven; en daarom ophouden eene uitdrukking te bezigen, welke onjuistheid wij gaarne erkennen, en die daardoor juist gelegenheid gaf tot verkeerde opvatting. Wij moeten niet zeggen *Protestantsche* oligarchie; wij zullen kortaf oligarchie of met het *Handelsblad* aristokratie noemen, die faktie, welke allen op dit oogenblik gezamenlijk bestrijden.

ITALIE

ROME 2 December. Verscheidene fransche en engelsche dagbladen schijnen zich sedert eenigen tijd de verplichting te hebben opgelegd, betrekkelijk den toestand der kerk geens berigten bekend te maken, dan die, welke het opperpriesterlijk gouvernement en de geestelijkheid vijandig zijn. Hier op de plaats zelve moeten wij het bewonderen, hoe die dagbladen dergelijke leugentaal, durven uitspreken, die baarblijkelijk niets anders ten doel heeft dan de pauselijke administratie verdacht te maken; doch het gouvernement oordeelt het beneden zijne waardigheid dergelijke valsche en bespottelijke berigten te logenstraffen.

RUSLAND

Rusland is ijverig bezig met de uitbreiding zijner zee-macht. Niet lang geleden zijn een aantal oorlogschepen van de werven te Odessa van stapel geloopt en vele andere zijn reeds weder hunne vol-

toojning nabij. De Tsaar vestigt vooral zijne aandacht op de stoom-marines, welke in Rusland sedert verscheidene jaren in resonachtzaam geworden. Te Kronstadt houdt men zich insgelijks onledig met de versterking der vloot van de Baltische zee.

-- Men maakt eene ukaze van den keizer aller Russen bekend, welke wij moeilijk geloof kunnen schenken; zij heeft betrekking op de in Rusland ingelijfde poolsche provinciën.

Het zou aan de bewoners van deze provinciën, die de Katholieke Godsdienst belijden, geboden zijn tusschen nu en den jaer 1845 het grieksche Geloof te omhelzen of wel het land te ruimen. Bij het einde van den 'voorbeschreven' termijn zouden de goederen der weerspannigen worden verbeurd verklaard.

Daargelaten het onmogelijke, hunne goederen in zulk een korten tijd te verkoopen, maakt de verantwoording van de eigenschappen in handen van den adel, den verkoop onmogelijk. Er zijn geen andere koopers dan de adel zelf.

De groote familiën dezer provinciën zouden dus te kiezen hebben, tusschen ondergang, verbeurdverklaring en ballingschap of afval.

Deze maatregel zoude vervolgens op het Koninkrijk Polen worden toegepast.

VEREENIGDE STATEN

De *Catholic Herald*, berigt dat de kongregatie der propaganda, aan de goedkeuring van Z. H. Gregorius XVI heeft onderworpen al de voordragten voor de Bisschoppelijke zetels, in het laatste koncilie van Baltimore gedaan, met uitzondering nogtans van den apostoliken vikaris in het gebied Oregon, die, in zijne betrekking als lid van het gezelschap van Jezus, geweigerd heeft de bisschoppelijke waardigheid te aanvaarden.

HONGARIË

In de zitting van den 2 December, heeft de diëta van Hongarië aan de kroatische afgevaardigden het gebruik der latijnsche taal voorloopig toegestaan; onder voorwaarde nogtans dat deze taal nimmer in de proossen-verhaal mag worden opgenomen. Indien men in aanmerking neemt het geen er in de vorige zittingen had plaats gehad dan moet men bekennen dat deze bewilliging de verwachting geheel tenak te boven gaat. In die van den 1. dezer hebben de kroatische afgevaardigden niet eens aan het woord kunnen komen; want zoodra zij slechts wilden spreken, vervulde een oorverdoovend getas de gansche zaal.

ENGLAND

LONDEN 11 December. De voortdurende werkzaamheden, waarmede in den laatsten tijd sir James Graham zich had bezig te houden tengevolge der iersche ongelukken, de onlusten in het land van Wallis enz. hebben eene nadelige uitwerking op zijne gezondheid uitgeoefend. Hij heeft zich genoodzaakt gezien Londen te verlaten en zich naar zijn landgoed Netherby Hall te begeven om er eenige rust te genieten.

SPANJE

Men schrijft uit Parijs van den 12 December. Het gouvernement heeft heden tijdingen uit Madrid ontvangen, welke men veronderstelt door den graaf van Bresson mededeeld te zijn. Zij houden in dat de heer Olozaga onherroepelijk verloren is, daar de gematigde partij en het nieuwe ministerie besloten hebben den staat te noodzaken over hem het doodronnis uit te spreken. Dezelfde berigten zijn ook aan den heer Hernandez, zaakgelastigde van Spanje overgebracht.

Naar het schijnt heeft de ernstige wending welke de beschuldiging tegen den heer Olozaga komt te nemen, het fransche ministerie bewogen, zulke instructiën te geven dat het *corps diplomatique* zich deze zaak zal aantrekken, teneinde de aan Olozaga op te leggen straf niet zwaarder zij, dan verbanning naar de Filippijnsche eilanden.

De generaal Narvaez en het nieuwe ministerie hebben te Madrid gestrenge bevelen uitgevaardigd om den heer Olozaga en al zijne bewegingen nauw-

keurig gade te slaan. Aan de poorten van Madrid is het bevel gegeven hem niet buiten de stad te laten gaan; zelfs is zijne in hechtenisneming niet verre meer af.

De stad is rustig.

-- De tijdingen van Katalonië zijn niet geruststellend. De pogingen van den generaal Sanz om Ametller tot eene kapitulatie over te halen hebben schipbreuk geleden. Na twee konferentiën met den kapitein-generaal gehad te hebben, heeft Ametller alle voorwaarden, die hem waren aangeboden van de hand gewezen; en zulks ten gevolge van de bij hem ontvangene tijding dat het ministerie ontbonden was, en de generaal Serrano zich aan de zijde der progressisten had geschaard.

-- Naar het schijnt hebben de gebeurtenissen van Madrid te Barcelona een' leyendigen indruk gemaakt, dermate dat de generaal Sanz het geraden heeft geoordeeld, zich in persoon derwaarts te begeven. Men verzekert dat deze officier-generaal afkeerig van den weerzin, dien hij inboezemt en van de moeilijkheden welke de uitvoering zijner plannen ondervindt, zijne oogenlikkelijke plaatsvervangning heeft aangevraagd.

FRANKRIJK

-- *La Presse* verzekert, dat zich te Parijs een anglo-esparterisch comité heeft gevormd, hetwelk ijverig werkt, zoowel in Spanje als in Frankrijk aan de belangen van den ex-regent. Dit comité staat ongetwijfeld in verstandhouding met de *ayacuchos* van Madrid, die gelijk men weet, van alle omstandigheden partij trekken om twist en tweedragt in de hoofdstad te zaaien.

-- De parijsche drukpers levert op dezen oogenblik een zonderling schouwspel op. De dagbladen der oppositie, die, voor dat de heer Olozaga in ongenade was gevallen, niet ophielden hem aan te vallen met de hun eigene heftigheid, nemen hem thans in hunne bescherming. Het maakt hun weinig, dat hij alle konstitutionele beginselen hebbe verkracht en geschonden; dit is volgens hen een geluk: want de orde zal nu in Spanje niet zoo spoedig hersteld zijn, dan zij wel gevreesd hadden. Het overgroot schandaal door den ex-president van den raad gegeven boezemt hun geene de minste ongerustheid in; in tegendeel de verzwaking van het koningschap vervult hen met eene vreugde die het hun niet mogelijk is geheel en al te verbergen. Een dergelijk gedrag is nog te verklaren in den *National*; maar in de dagbladen der dynastieke oppositie, is het meer dan tegenspraak... schaamteloosheid en eene lage tactiek.

Geenszins alle gemoeieren laten zich door valsche theoriën misleiden, en tot eene onberedeneerde geestdrift te vervoeren. De *Metsor Courant* bevestigt op hare beurt de reeds vroegere gemaakte bedenkingen over de staatkundige studie van den heer de Lamartine. Ziehier een gedeelte van het artikel:

» Sedert eenige dagen is er in de pers niet anders dan sprake, over een artikel van den heer de Lamartine over den Staat, de Kerk en het Onderwijs. De naam van den beroemden schrijver, het gewigt der door hem behandelde vraagstukken, de schijnbaar nieuwe gezigtspunten, waaruit hij dezelve beschouwd heeft, de aethevenheid van zijnen stijl, alles heeft bijgedragen om de publieke aandacht op dit geschrift te vestigen. Eenige Katholieken hebben zelfs eene kreet van vreugde en hoop doen hooren; zij hebben den schrijver dank geweten, voor de groote edelmoedige dienst, welke hij aan de Kerk komt te bewijzen.

Wij voor ons, zijn gedwongen het te bekennen, wij gelooven dat eenige spreukjes der waarheid in dit schitterend stuk hier en daar versproeid, niet opwegen tegen het daarin voorkomende valsche; deze schaduw van waarheid kan slechts dienen, om de verleiding zoo veel te gevaarlijker te maken voor hen die onoplettend, en spoedig met iets ingenomen zijn.

-- Indien men de *Gazette de France* gehooft mag, zoo heeft het engelsche ministerie aan den hertog van Bordeaux het bevel betoekend Engeland

te verlaten. De londensche dagbladen berigten niets van dien aard; en wij betwijfelen dus of deze mededeeling der *Gazette de France* wel gegrond zij. Indien het engelsche kabinet verneemt had een dergelijken maatregel te moeten nemen, dan zou het niet zoo lang daarmede gewacht hebben.

NEDERLAND

— 's BOSCH 18 December. Uithoofde van het overlijden van Z. M. Willem Frederik is men in deze stad van gisteren af aan begonnen driemaal daags de klokken gedurende een uur lang te luiden. Men verneemt dat dit zal blijven voortduren tot aan de ter aarde bestelling. Men verneemt, dat het koninklijk lijk herwaarts zal worden overgebracht, en bijgezet in de ouderlijke grafplaats te Delft. Het hof zal van af den 23 December 18 weken rouw dragen. Zes weken *groot*, zes weken *middelbaar* en zes weken *klein* rouw.

's GRAVENHAGE den 14 december. Z. Exc. de heer Rochussen, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Z. M. den Koning aan het Belgische hof, is benevens den sekretaris der legatie jonk. Hoop, uit deze residentie naar Brussel teruggekeerd.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, heeft de centrale afdeling haar algemeen verslag gedaan over de ontwerpen van wet, 10. houdende de begroting van de gelden, bestemd voor de droogmaking van het Haarlemmermeer; en 20, tot overschrijving van gelden voor de daar te stellen wegen in Friesland en Groningen. — De beraadslagingen over deze ontwerpen worden bepaald op aanstaanden Donderdag.

Aan de Kamer wordt medegedeeld dat tot rapporteurs voor het laatst ingekomen ontwerp van wet wegens de bijzondere fondsen, benoemd zijn de heeren van Akerlaken, Star Busmann, Bume, Faber van Riemsdijk en Verwey-Mejan.

Onderscheiden verzoekschriften zijn ingekomen. Een aantal eigenaren van vaste goederen in Groningen en Gelderland, brengen hunne bedenkingen in, tegen eene voorgenomene belasting op de inkomsten, en verveeners in Drenthe dringen aan op de vaststelling van een beter stelsel van belasting op de brandstoffen. — Verzending aan de commissie.

— Men schrijft uit Gelderland, dat er beraadslagingen aanhangig zijn, omtrent den aanleg voor bijzondere rekeping van de belanghebbende gemeenten van eenen grondweg, van de Pruisische grenzen over Aalten en Lichtevoorde, tot op den straatweg tusschen Ruurlo en Groenlo, in verband met de chaussée van Wezel over Boekholt naar de grenzen, welke door de zorg van de pruisische regering zou worden aangelegd, zoo aan het voorgenomen plan tot verbetering der gemeenschap op nederlandsch grondgebied gevolg mogt kunnen worden gegeven.

— De engelsche en braziliaansche eskaders hebben de blokkade van Montevideo erkend. Deze omstandigheid doet vermoeden dat de stad niet lang meer tegn de magt van Oribe zal kunnen uithouden.

— De republiek Paraguay heeft zich onafhankelijk verklaard. De *Globe* nodigt het engelsch kabinet dringend uit, die onafhankelijkheid te erkennen.

Mengelwerk.

De weg naar Keroulaz.

(Vervolg van 't vorig nummer).

— Maar wacht! zeide eensklaps onze gastheer, terwijl hij zijne lippen afdroogde, dat jong mensch loopt hier geen gevaar, maar indien u enig vijandig jebaton u hier zag, mijne goede heeren, dan zou het erger kunnen loopen. Men kan zien dat gij niet in het land thuis behoort. Gij moet u schuil houden. Wij hebben daarboven eenen zolder, waar gij op uw gemak zult zijn; indien gij iets noodig hebt, dan kunt gij roepen door die val-deur, welke ik daar ziet, en welke gij wel zorgen moet, dat gesloten blijft. Gij, mijn jongen, giug hij voort zich naar den gids wendende, ik zend u niet heen. Rust uit, wij zullen elkander gezelschap houden en een glaasje drinken.

De oude Pol brags ons, na dat aanbod, dat wij voorzigtig deden aan te nemen, op zijn zolder, waarop men door middel van een ladder opklom, en welke juist dezelfde uitgestrektheid had, als zijn huis. De kijkgaten zagen uit op de zee en het land. Wij hadden daarenboven een schoone voor-

raad van hooi, om nog meer te slapen, zoo wij daartoe lust gevoelden. Datsamen ik waren menigmaal in erger toestand geweest. Na eenige oogenblikken kregen wij het in den zin, onze toevlugt te nemen tot het suik, dat ons de oude Pol had aangewezen, als een middel van uitspanning. Onze gids en onze gastheer hadden de zaal verlaten, en wij bleven waarschijnlijk alleen te huis.

Men kan denken, dat ons de dag lang viel. Ik had al den tijd om te overdenken, dat wij niet de minste reden hadden, om hier langer te verblijven; en ik spoorde Dussaulx verscheiden malen aan, ons op weg te begeven. Hij antwoordde mij te regt, dat er geene reden bestond om ons te haasten, dat het onverschillig was of wij vroeger of later te Keroulaz aankwamen, waar wij niet verwacht werden; dat wij slechts gebruik moesten maken van dat oogenblik, dat in onze ellenden, om onze krachten te herstellen. De beste reden, welke hij echter verzoeg, maar die ik raadde, was die gelegenheid, welke de oude Pol ons had aangeboden, om des Zondags onze devotie te houden.

Bij het vallen van den avond kwam al langzamerhand beweging in huis. Wij zagen door de kijkgaten van het dak, de zonen van den ouden Pol met hunne vrouwen huiswaarts keeren. Men hoorde beneden de kreeten van kinderen en het geloei der beesten, die den stal binnen spoedden. Een oogenblik later kwam de oude Pol ons verwittigen dat het avondmaal opgedischt was. Wij waren aanstonds bereid.

Geheel het huisgezin zat aan tafel. De zonen van onzen huisbaas, waren, zoo ver ik zien kon, drie of vier in getal, sterk gebouwde mannen, met een vriendelijk uitzigt en schoon appetijt. Zij hadden hunne vrouwen en kinderen rondom hen. Die goede lieden waren beleefd, maar sluwiggende; het waren zoo vele nieuwe kennissen, die onze gemeenschap verkoeden. Men zat in stilte, uitgezonderd de kleine kinderen, die meesamilden, en groot leven maakten met hunne lepels in derzelveur burden.

Na het maal ging van hand tot hand eene flesch brandewijn rond, en toen de oude Pol daarvan zijn aandeel genomen had, beerde hij zich tot ons.

— Gij zijt dan besloten met ons te gaan.
— Indien gij het ons wilschijnt, zeide Dussaulx.
— Te heen dan, vrouw van legt uwe kinderen te bed, en gij zonen, neemt uwe werktuigen.
— Hoe, zeide ik met verwondering, vertrokken wij dan van avond reeds!
— Aanstonds, zeide onze huisbaas lagchende, opdat wij morgen bij tijds daar zijn. De kerk is wel niet klein, er is plaats voor den laatste, maar zij is ver van hier.

Intusschen waren de vrouwen met hunne kleinen verdwenen, de mannen, die zich verspreid hadden kwamen terug met regenmantels en geitenhuiden, waaruit de loop van een geweer zichtbaar was.

— Daar, zeide de gastheer, terwijl hij mij eene karabijn met dubbelen loop toereikte, ziedaar uw gebenedhoeck, en gij daar, ziehier hebt gij ook een kerkboek, zeide hij tot Dussaulx, middelerwijl hij hem een geweer overgaf.

Midden onder deze uitspraken was ik een oogenblik met mijn vriend alleen, en wij barsten uit in lagchen toen wij ons van het hoofd tot de voeten gewapend zagen.

— Dat is eene plegtigheid welke gevaarlijk schijnt, riep ik uit, en wij hebben meer den schijn van handieten te zijn, die reizigers belagen, dan eerlijke christenen die ter kerk gaan.

Ik verwonder mij niet over die voorzorgen in deze oogenblikken, hernam Dussaulx, ernstig nadenkende, waarlijk er is iets dat mij opwekt, in de vervulling van den plicht; dien wij gewapender hand gaan volbrengen. Welk een tijdvak?

Het huisgezin kwam bijeen. Een jong meisje plaatste zich in den hoek van den haard, als om daar den nacht door te brengen. Wij stapten één

voor één uit, en wij gingen op weg, als in lijkstaatsie. Een jongeling ging vooruit, als voorhoede; vervolgens kwamen wij met den huisbaas; de vrouwen volgden ons op, en hunne mannen slosten den trein.

De oude Pol, die gewoon was dezen weg te maken, gaf ons geene verdere inlichtingen, en wij durfden hem die niet vragen, uit vrees van onbescheiden te zijn. Hij stelde zich te vreden met onze oorlogs-toerusting te regtvaardigen, door de gevaren die wij hadden te loopen, en welke hij hoopte te vermijden door de groote voorzorgen die men nam, en het geheim dat zou bewaard blijven. Bij tusschenpoozen brak hij zijn gesprek af, om met halver stem eenige aanwijzing te doen aan onze voorhoede, of om den togt der vrouwen te bespoedigen.

Wij gingen aldus gedurende een uur voorwaarts, ik had dat verwacht, maar ik had niet minder berekend, dat ik na verloop van dien tijd eenig spoor van het gebouw of het huis zou bespeuren, waar wij ons moesten ophouden. Doch een strand zonder einde verlangde zich onder onze stappen; en ik zag in het oosten een witte lijn, welke den schijn had van eenen dikken nevel, die over de vlakte verspreid was. Te gelijker tijd viel ons eene koude lucht op het lijf.

— Dat is de zee, zeide mij Dussaulx.
En ik erkende in de daad het somber gemurwel der wateren, dat ik nog niet had opgemerkt.

— Ik geef den koop op, het is niet mogelijk te raden, waar men ons heen leidt, zeide ik tot mijnen makker.

— Er moet hier tusschen de rotsen eenige spelonk zijn. Wij zullen dus gelijk de eerste christenen in de katakomben bidden.

Ik stond op het punt van den ouden Pol te ondervragen, en liep naar hem toe, toen hij mij met eene forsche hand bij den arm greep.

— Ongelukkige gij gaat u in eene diepte van verscheidene honderd voeten neerstorten. Het zee-strand is regtstandig op drie stappen afstands, beweeg u niet.

Ik stond verschrikt, Dussaulx vasthoudende, en in die duisternis den eeren voet niet voor den anderen durvende plaatsen. De oude Pol trad terug tot in het midden des optogts; de mannen betrokken de voorhoede, ons in den weg met stem en gebaarden voorthelpende, en wij daalden een voor een dat pad af, hetwelk langs dien verschrikkelijken afgrond kronkelde, en dat mij thans herinnert aan zekeren doortogt van den Gherami, in de Bernsche Alpen. Men moest ons in die engte bijstaan, als waren wij kinderen. De vrouwen zelfs wisten zich beter te helpen dan wij.

Het duurde wel een uur eer wij die ladder van rotsen waren afgeklommen; tenzij dat mij de tijd al te lang gevallen is. Toen wij beneden waren, deed ons eene meer nabij komende beweging, en elkander uitvorschende stemmen, oordeelen, dat wij talrijker waren, dan toen wij vertrokken. Onze huisbaas, die vooruit was gegaan, kwam weer bij ons.

— Gij moet wachten, gij kunt gaan zitten, zeide hij, zonder acht te geven, dat wij door een slijk liepen, waarin wij bijna tot aan de knieën doorzakten.

Gelukkig vond ik een stuk rots op den grond liggen. Ik noodigde Dussaulx uit, zich met mij daarop neer te zetten; want wij hadden groote behoefte, ons eens te verademen. Ik begreep dat wij een gedeelte van den nacht op die plaats zouden doorbrengen; en ik verhoude mij, dat wij den nacht te voren, als bij voorraad, zoo schoon hadden uitgeslapen. Eindelijk hoorde ik, dat men elkander zeide:

— Sta op! het is middernacht!

De onderneming was te ver gevorderd, en onze lieden hadden het te druk, om hun te gaan vragen, wat er moest gebeuren. Ik vestigde geheel mijne aandacht, op hetgeen men voorbereidde.

— De zee is onstuimig, zeide een der zonen van den ouden Pol.

-- Des te beter, hernam de vader.

Dat antwoord scheen mij onbegrijpelijk, toen ik bemerkte, dat men zich naar den kant des waters wendde. Twintig passen verder reikten onze gidsen ons de hand en trokken ons en hunne vrouwen over het boord van een bootje. Vervolgens vereenigden zij hunne krachten om het vaartuig vlot te krijgen, en ziet..... daar stroomden wij heen over het water. (Slot hierna.)

Advertentien.

* * * Heden overleed de WelEerwaarde Heer C. OOMEN in den ouderdom van ruim 50 jaren; na eene reeks van cirka 23 jaren, de betrekking als Rektor in de Kustschool te Dongen te hebben bekleed.

Dongen den 13. December 1843.

N. OOMEN

Uit aller naam.

Eenige en algemeen kennisgeving.

* * * Op Woensdag den 20 December 1843, des namiddags ten 2 ure, zal er door den Vendu-meester JOHANNES DE BRUIJN te 's Hertogenbosch, ten sterfhuize van wijlen de Heer H. de GRUIJTER, op den Vugterdijk, worden overgegaan, tot den verkoop van eenig GOUD en ZILVER, eenige MEUBILAIRE GOEDEREN, bestaande in: STOELN, TAFELS, SPIEGELS, CHIFFONNIERE, BUREAUX, LEDIKANTEN, KASTEN, GLAS en AARDEWERK, KOPER, TIN en BLIKWERK, LINNEN en PELLEN, BEDDEN en MATRASSEN; Voorts een enkele CHAIS, HOOG en AARDKAR, PLOEG. EEG, PAARDENTUIGEN en het geen verder zal worden aangeboden.

Alle welke goederen daags der verkooping des voormiddags van 10 tot 12 ure, voor ieder zullen te zien zijn.

* * * Bij den Drukker en Uitgever dezes, is van Pers gekomen en bij de gewone Korrespondenten verkrijgbaar gesteld.

VOLKS-ALMANAK

VOOR

ROOMSCH-KATHOLIEKEN VOOR 1844.

(VEERTIENDE JAARGANG).

Prijs 35 cents.

TE HUUR,

OM DADELIJK TE AANVAARDEN.

Eene HEERENHUIZINGE, bestaande in drie BENEDEN- en zes BOVENKAMERS, KEUKEN, POMP, KELDER, ruime DROGGZOLDER en MEIDENKAMERS, met schoonen TUIN, beplant met exquise VRUCHTBOOMEN, SLINGERBOSCH en VISCHVIJVER, zeer aangenaam in het dorp Veghel gelegen.

Te bevragen bij den eigenaar den Heer P. N. VAN HAM te Veghel.

* * * De Notaris JOH. DE BERGH, te 's Hertogenbosch, heeft provisioneel verkocht;

De GEBOUWEN en GRONDEN, uitmakende het pand van ouds bekend als den Handboogsbogaard, gelegen binnen 's Hertogenbosch, langs den dijk der Zuid-Willemsvaart en hebbende eene uitgestrektheid van circa 40 Roeden, zijnde geveild in Massa en 2 perseelen.

Massa..... f 6500-00,

1e. perseel... - 5620-00.

2e. perseel... - 875-00.

Zullende de finale Verkoopung geschieden te 's Hertogenbosch in het Brabandsch Koffijhuis, bewoond bij L. CORDENS, op Donderdag den 28 December 1843, des avonds ten 7 ure, terwijl men zich tot nadere informatiën vervoege, ten kantore van voorn. Notaris DE BERGH.

ZINK, BLIK, TIN, LIJM, enz.

Bij WILLEM VAN HOUTEN, te Rotterdam, handelaar in verschillende artikelen en Lijmfabrikant op de zoo gunstig bekende en aan de Maas, te Schoonderlo, gelegen LIJMFABRIJK, is steeds een ruime voorraad voorhanden van Engelsch en Luiksche ZINK, Engelsch BLIK, Fransche Lantaren-HORENS, echt Banca's en Engelsche TIN, Engelsche en Hollandische LIJM; welke goederen, van de beste qualiteiten, verkocht worden tot zeer billijke prijzen, volgens gedrukte Prijs-Courant, bij den Uitgever dezes op franco aanvraag, voor be-langhebbenden te bekomen

* * * Er wordt gevraagd tegen een' goeden intrest, met maandelijksche aflossing van tien gulden, de SOM VAN 200 GULDENS. Iemand hiertoe genegen zijnde, vervoege zich bij den Drukker dezer Courant. Letters B. II.

* * * In eene Grutterij is tegen billijke voorwaarden gelegenheid ter plaatsing van een LEERLING van de R. C. Godsdienst, waarbij de gelegenheid, alle tot dit vak behoorende werkzaamheden grondig te kunnen leeren. De verzekering van eene fatsoenlijke behandeling wordt gegeven. Adres onder lett. B. L. Franko, bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUIJSEN, Singel bij de Beulingsluis No. 465 te Amsterdam.

* * * Men vraagt een BEDIENDE van de R. C. Godsdienst, in eene Apotheek te Amsterdam. Men gelieve zich ter nadere informatie te adreseren met franko Brieven onder lett. R. per Couvt. de Heer G. L. VAN LANGENHUIJSEN, Boekhandelaar op het Singel bij de Beulingsluis te Amsterdam.

* * * De Notaris MOLHUIJZEN residerende te Vught zal verkoopen.

Op Donderdag den 28 December 1843 op Bergenshuizen onder Vught voor den Heer W. TRET.

Eene groote partij zesjarig SCHAARHOUT een menigte Koopen LANGE MASTEN SPARREN geschikt voor alle gerief, eene partij drooge KNUISTEN en een extra zware BEUKENBOOM, geschikt voor TIMMERHOUT.

Op Woensdag den 29 December op de Scharvoirt op de Hoeven van W. VAN EXTEL,

Eene partij 5 en 6 jarig SCHAARHOUT voorts BERKEN, EIKEN, KLOMP, BEUKEN en andere BOOMEN.

Op Vrijdag den 3 Januarij 1844, op de Buitenplaats Beukenhorst voor Jufv. J. C. VAN LANSCHOT.

25 Koopen zware MASTBOOMEN geschikt voor BALKEN, GORDINGEN, HEIPALEN enz.

4 Koopen AKAZIA BOOMEN ter dikte van 35 duimen over het kruis.

3 Koopen ESSENBOOMEN als voor 36 duimen. Een NOTENBOOM als voor 80 Duimen.

Een KASTANJEBOOM als voor 75 duimen.

Eenige koopen zware KANADAS BOOMEN geschikt voor Timmer- en Klomphout, voorts eene menigte koopen zwaar SCHAARHOUT.

3000 Drooge TAKKEBOSSEN en veel BRANDHOUT. Aanwijzing te bekomen bij den Tuinman op voorzegde Buitenplaats te Vught; en

Op Donderdag den 4 Januarij voor de Heer van KEMENADE op de hoeve bewoond bij C. L. KROON te Vught.

Eene groote partij zwaar SCHAARHOUT en EIKEN- en ELZEN KNUISTEN.

Telken dage des morgens om uren te beginnen.

* * * LEENDERT CORNELIS VAN DE VEN Junior, Notaris te 's Hertogenbosch, zal voor zijne Principalen verkoopen:

Eene kapitale BOUWHOEVE, bestaande in BOUWMANSWONING, STAL, SCHUUR en ERF, benevens; TEEL-, HOOL- en WEILANDEN, HOUTBOSSCHEN, en opgaande BOOMEN, alles staande en gelegen te Rosmalen, aan den kerkenhoek, bij Bruggen, kadastraal bekend in Sectie, A. 408 tot en met 413, 440, tot en met 450, 511 B. 83. F. 308, 309, 426, 492 tot en met 496, 521, 526 tot en met 534, 1365 en 1368, te zamen ter grootte van 18 Bunders 45 Roeden 80 Ellen.

In gebruik te aanvaarden de Bosschen en andere Rontgewassen, bij de betaling der Kooppenningen. -- De Hof-Groen en Weilanden half Maart, de Huizinge en en verdere getimmerten Pinksteravond, en de Teellanden Oogst aan de Stoppelen allen des jaars 1845; alsmede

Eenen Roggepacht groot 4 Mudden 5 Schepels verschijnende 2 Februarij, gaande uit onder panden onder Berlicoum, thans vergolden wordende door den Heer F. VAN LANSCHOT e. s.

Bij gedrukte biljetten in 9 koopen breeder omschreven.

De Verkoopung zal geschieden te 's Hertogenbosch bij W. REGGERS, in het Stads Koffijhuis, provisioneel op Donderdag den 28. December

1843, en finaal op Donderdag den 11 Januarij 1844, beide dagen des avonds ten 7 ure.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van genoemden Notaris en aanwijzing der GOEDEREN zal worden gedaan, door den bewoner der hoeve, JAN VAN DEN ENDEN.

* * * LEENDERT CORNELIS VAN DE VEN Junior Notaris te 's Hertogenbosch, zal voor zijne Principalen verkoopen:

1e. KOOP. Een WINKELHUIS en ERVE op de Breede Haven te 's Hertogenbosch, gemerkt G. 18. V. G. 21. kadaster Sectie G. 20, groot 1 Roede 12 Ellen; de eene zijde de Heer Notaris RITS, de andere zijde de Erven T. HAMERSLAG.

2e. KOOP. Een HUIS en ERVE in de Marktstraat aldaar; gemerkt A. 275 V. A. 444, kadaster Sectie H. 1276, groot 21 Ellen.

3e. KOOP. Een Perceel HOOILAND, onder Empel in de Haabaken, genaamd de Commies of Dalenkamp kadaster Sectie A. 184, groot 2 Bunders 83 Roeden 75 Ellen.

4e. KOOP. Zes twee en dertigste gedeelte in 2 Perceelen HOOILAND, in het Boschveld, genaamd de tweemaal 16 Hont Weerdskampen, kadaster, Sectie F. Nis. 28 en 29, te zamen groot 4 Bunders, 28 Roeden en 20 Ellen.

5e. KOOP. De onverdeelde helft in een Perceel HOOILAND, aldaar, kadaster Sectie F. 34, voor het geheel groot 1 Bunder 43 Roeden 40 Ellen.

Alles te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen.

De provisionele Verkoopung zal geschieden te 's Hertogenbosch bij M. LANDHEER, in het Eindhovensche Koffijhuis, op Woensdag den 3. Januarij 1844, en de finale Verkoopung op den 17. Januarij daaraanvolgende, beide dagen des avonds ten 7 ure.

Breder bij gedrukte biljetten omschreven en nadere inlichtingen te bekomen bij voornoemden Notaris.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 4 Januarij 1844, des voormiddags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door het ROOMSCH-KATHOLIEK KERKBESTUUR van DUSSEN, in de Zwaan te DUSSEN bij M. DE WIT, in het openbaar worden **aangebested**:

1o. Het BOUWEN eener KERK met TOKEN; en

2o. Het BOUWEN van eene PASTORIJ, voor welke Gebouwen de FONDAMENTEN reeds gelegd zijn; en zulks met de leverantie van al de daartoe benodigde Materialen.

De AANBESTEDING zal geschieden bij inschrijving en daarna bij Ophod, eerst van beide de genoemde Gebouwen in massa en daarna ieder afzonderlijk of soodanig als gemeld Kerkbestuur ten tijde der Aanbesteding zal goedvinden.

De BESTEKKEN en VOORWAARDEN waarop de Aanbesteding zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen: in de Zwaan te Dussen, bij M. DE WIT; te 's Bosch, bij Rezas in het Stads-Koffijhuis en Korenbeurs; in het Nederlandsch-Koffijhuis; en bij de Wed. ERNEN, in de Kroon; te Gorinchem, bij VAN ALPHEN in den Hooiwagen; te Breda, bij de Erven VERMEST in de Zwaan; te Klundert, bij NELLEMAN; te Hardinxveld, in de Brie Snoeken; en te Steenwijk, bij KLEMAN aan het Veer.

Zullende nadere Inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den WelEerwaarden Heer PASTOOR te Dussen, alwaar de Teekeningen kunnen worden ingezien; als bij den Heere Hoofd-Ingénieur van den Waterstaat in de provincie Noord-Brabant, en den Heer Provinciaal-Ingénieur van den Waterstaat Jonkheer E. C. B. ridder VAN RAPPAARD te 's Hertogenbosch. Zullende op Woensdag den 3. Januarij de noodige Aanwijzingen worden gedaan.

De BESTEKKEN zijn mede verkrijgbaar bij den Drukker en Uitgever dezes.

Ter drukkerij van D. A. A. de ROOIJ.